

*І. В. Кравець,
к. е. н., доцент кафедри економічної теорії, інтелектуальної
власності та публічного управління, Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0001-5919-6560*

*В. П. Якобчук,
к. е. н., професор кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності
та публічного управління, Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0003-2147-7994*

*В. А. Довженко,
к. е. н., доцент кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності
та публічного управління, Поліський національний університет
ORCID ID: 0000-0001-7441-3535*

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.4.103

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: КОНЦЕПЦІЇ "МЕНЕДЖЕРИЗМ" ТА "НЕОМЕНЕДЖЕРИЗМ"

I. Kravets,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Theory,
Intellectual Property and Public Administration, Polissia National University, Zhytomyr
V. Yakobchuk,
PhD in Economics, Professor of the Department of Economic Theory,
Intellectual Property and Public Administration, Polissia National University, Zhytomyr
V. Dovzhenko,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Theory,
Intellectual Property and Public Administration, Polissia National University, Zhytomyr

MODERN THEORIES OF PUBLIC ADMINISTRATION: THE CONCEPTS OF "MANAGERIALISM"
AND "NEO-MANAGERIALISM"

Досліджено основні засади сучасних теорій публічного управління, зроблено акцент на концепціях "менеджеризм" та "неоменеджеризм", як якісно нових ринкових моделях організації та функціонування системи державного управління. В результаті проведеного порівняльного аналізу виявлено базові відмінності даних моделей від класичної (бюрократичної) моделі державного управління та ідентифіковано характерні ознаки менеджеризму та неоменеджеризму. Встановлено, що поява даних концепцій викликана трансформацією складних соціально-економічних систем другої половини ХХ ст. З'ясовано, що сутність неоменеджеризму полягає не тільки в розвитку та впровадженні ринкового підходу в публічне управління, а і тісно пов'язана із активізацією взаємодії громадянського суспільства та держави через політичні структури. Наведено характеристики та види політичних мереж сучасності. Встановлено, що менедж-

жеризм та неоменеджеризм мають суттєві переваги щодо можливостей практичного використання альтернативних ринкових та ієрархічних моделей публічного управління, які відповідають сучасним принципам децентралізації та демократії.

The main components and principles of development of modern theories of public administration are investigated; the emphasis is on the concepts of "managerialism" and "neo-managerialism" as qualitatively new market models of public administration system organization and functioning. As a result of the conducted comparative analysis the basic differences of these models from the classical (bureaucratic) model of public administration are revealed and the characteristic features of managerialism and neo-managerialism are identified. It is established that the emergence of these concepts is caused by the transformation of complex socio-economic systems of the second half of XX century. The reasons for the transition from the classical to the modern model of public administration are revealed, in particular, it is emphasized that in connection with the total crisis of public administration systems of the 1980s, based on bureaucratic and centralized principles, the concept "managerialism" was taken as a basis for building a new, more flexible model of public administration in the context of rapid economic development of the world's leading countries. Thus, the models of centralized government were gradually replaced by models of local self-government, which were more democratic in nature and corresponded to the social trends of that historical period. It was found that the essence of neo-management is not only the development and implementation of a market approach in public administration, but also closely related to the intensification of interaction between civil society and the state through political structures. The characteristics and types of modern political networks are given. It was found that political networks can, on the one hand, represent intermediary interests that entail various forms of institutionalized relations between the state, business and civil society, and on the other hand, the existence of networks that reflect a certain status (social, business) or power of certain interests in a particular area may affect policy outcomes. It has been established that managerialism and neo-managerialism have significant advantages in terms of the possibilities of practical use of alternative market and hierarchical models of public administration, which correspond to the modern principles of decentralization and democracy.

Ключові слова: теорії публічного управління, новий публічний менеджмент, менеджери́зм, неоменеджеризм, політичні мережі.

Key words: public administration theories, new public management, managerialism, neo-managerialism, political networks.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Питання модернізації державного управління в контексті його економічної ефективності, ринкової орієнтації та більш продуктивної взаємодії з громадськістю постало на початку нової, постіндустріальної епохи розвитку суспільства. Концепції нового публічного менеджменту, а саме: менеджери́зм та неоменеджеризм, покликані зробити державне управління більш інноваційним, динамічним та гнучким. Слід зазначити, що це не означає повне ігнорування класичної теорії управління, скоріше побудова нових моделей на її основі з врахуванням нових тенденцій розвитку соціально-економічних систем. В умовах сьогодення швидка адаптація державного управління до зовнішніх та внутрішніх викликів

є найбільш актуальним питанням, найвищим ступенем майстерності керівників всіх рівнів влади. Саме вибір вірних комбінацій із існуючих моделей публічного управління та доповнення їх управлінськими інноваціями гарантує сталий розвиток держав в умовах нових технологічних укладів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання трансформацій теорій публічного управління досліджували в своїх працях такі вчені: Ф. Тейлор [1], Т. Клікавер [2], С. Шеперд [3], К. Поллітт [4], О. Петроє [5], В. Поліщук [6], Р. Родос [7], Н. Вінникова [8], Т. Бюрцель [9], Н. Малишенко [10] та багато інших.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є узагальнення наукового доробку з досліджуваної проблематики, визначення основних методологічних підходів дослідження концепцій "менеджеризм" та "неоменеджеризм" як нових моделей регулювання складних соціально-економічних систем.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Еволюція підходів управління суспільством залежить від трансформаційних змін типу самого суспільства. Так, у простому суспільстві, в якому характерною рисою є родоплемінна організація ладу практично відсутня будь-яка модель публічного управління: тут немає правлячих кіл і немає відповідно керованих. З еволюцією світу з'явилися суспільства, які являють собою складні соціально-економічні системи (складні суспільства), тип та розвиток яких напряду залежить від економічних та політичних чинників. Сьогодні ми говоримо про перевагу складних систем над простими, адже саме на основі їх розвитку відбувається всі інноваційні перетворення, еволюційні зміни (за Шумпетером) у глобальному сенсі. Таким чином, теорії публічного управління еволюціонували та видозмінювалися відповідно до трансформацій складних соціально-економічних систем.

Вперше, у XVII ст., зміст адміністративної роботи державного сектору спробував пояснити у своїх працях німецький дослідник фон Зекендорф. Пізніше у XVIII ст. фон Юсті у своїх дослідженнях розглянув монархію як інструмент служіння інтересам держави та її громадянам в цілому. Тоді ж французькими та німецькими вченими вперше було введено поняття "адміністрування" у тому сенсі, якому воно перебуває до сьогодні [5, с. 185]. Теорія класичного державного адміністрування надовго затримала увагу та визнання суспільства. Основними розробниками, дослідниками та активістами щодо її впровадження були Макс Вебер, Вудро Вільсон та Франк Гундау. Вони зіграли важливу роль у розробці та впровадженні класичної теорії державного управління у практику країн того часу (США, Великобританія, Австралія, Німеччина та ін.).

Серед ключових питань, які лягли в основу появи та багаторічного дослідження теорії державного управління були такі:

- вивчення державного управління з наукової точки зору як необхідного базису для поточних та майбутніх державних реформ;
- державний апарат повинен складатися з спеціально підготовлених фахівців і не повинен бути політично активним;
- існування організаційної ієрархії, як необхідної умови ефективного управління.

М. Вебер, В. Вільсон та Ф. Гундау підійшли до теми вивчення державного управління, починаючи з ефективності, як кінцевої мети, водночас абстрагуючись від нормативних аспектів роботи державних службовців. Вони виступали за сильну державу з потужним адміністративним бюрократичним апаратом, завданням якого було досягнення публічно поставлених цілей точно і з мінімальними економічними витратами. Підзвітність означала вірність персоналу своєму політичному керів-

ництву, а не безпосередньо народу, який по суті його обирає. Відповідно, державна служба повинна бути ізольована від соціальних конфліктів, уникати підпорядкування політичним партіям або впливу груп інтересів. Соціальна ясність і незалежність цієї бюрократії повинні бути гарантовані принципом заслуг, на якому вона базується. Таким чином, даний підхід враховував якість державного управління та ігнорував його владний потенціал.

Слід зазначити, що бюрократія є наявною у будь-якому державному управлінні, адже вона передбачає ієрархічне функціонування адміністративних систем. Проте, на відміну від країн з демократичним режимом, у суспільствах із командно-адміністративною системою управління та тоталітарним політичним режимом представники бюрократії, як правило, стають панівною групою, а всі решта — керованою. Прикладом такого прояву бюрократії є і наша держава до набуття своєї незалежності у 1991 році. Характер тоталітарного режиму сприяє створенню неконтрольованої та нестримної бюрократії, яка стає самодостатньою, ізольованою від суспільства системою, віддаленою від реального та швидкого вирішення справ громадян.

На початку 50-х років, на піднесенні нового економічного циклу IV технологічного укладу з'являється нова концепція публічного управління, в основу якої лягли праці Ф. Тейлора, Д. Муні, Ф. Гілберта, Г. Емерсона. Вони стверджували, що система державного управління повинна функціонувати таким чином, щоб мета досягалася з максимальною ефективністю та з мінімальними витратами і пропонували впроваджувати в систему державного управління спеціалізацію, дотримуватися єдності постановки задач на всіх рівнях влади, практикувати делегування відповідальності та розвиток корпоративної культури. В своїх працях вищезазначені дослідники неодноразово наголошували на тому, що між державним управлінням, наукою та бізнесом існує тісний нерозривний зв'язок, який слід підтримувати та використовувати. Ця концепція державного управління отримала назву "менеджеризм".

Перші згадки про менеджеризм, як концепцію управління, з'являються у роботах Фредеріка Тейлора ще в 1911 році у його праці "The Principles of Scientific Management" ("Принципи наукового менеджменту") [1], тому він вважається основоположником наукової організації праці та менеджменту. Поняття "менеджеризм" спочатку розглядалося з точки зору економічної теорії як впровадження передових практик управління в процесі виробництва товарів та послуг.

У 1950—1970 рр. менеджеризм стає дедалі популярним явищем і поширюється далеко за межі виробничих організацій в економічній, соціальній, культурній та політичній сфері [2]. Науковці у сфері постбюрократичних трансформацій державного управління, К. Худ (концепція нового публічного менеджменту) та К. Полліт (концепція менеджеризму) також наголошували в своїх наукових працях на необхідності зміни системи державного управління з бюрократичної, сталої у динамічну та ефективну, тобто таку, яка була б здатна швидко реагувати на соціально-економічні запити та вирішувати проблеми з максимальним позитивним ефектом.

Концепція нового публічного управління К. Худа ґрунтується на таких системних елементах: 1) професійний менеджмент у державному секторі; 2) визначені системи стандартів та оцінки діяльності публічного сектору; 3) чіткий акцент на первинному контролі; 4) секторальне розділення та подрібнення державного управління відповідно до соціальних сфер та специфіки; 5) посилення конкуренції в державному секторі; 6) удосконалення практики управління приватним сектором; 7) підвищення відповідальності та економії у використанні ресурсного потенціалу.

Кристофер Політт, британський дослідник реформ державного управління сучасності, стверджує, що в основу менеджеризму закладено наступні базові установки: зниження витрат шляхом прийняття більш раціональних рішень; прозорість у процесах розподілення ресурсів; удосконалення організації організацій державного управління шляхом делегування обов'язків та повноважень між окремими відомствами (децентралізація державного апарату); запровадження квазіринкових механізмів у системі надання державних послуг (орієнтація на громадянина як споживача послуг); розробка та імплементація системи планування і контролю відповідно до сучасних трендів соціально-економічного розвитку; аналіз кадрового потенціалу та його економічного стимулювання; підвищення якості надання державних послуг [5, с. 96].

Підприємницький підхід до державного управління Дж. Блекмена, Л. Блессінга, Т. Геблера, В. Кіна, Д. Озборна та П. Сміта має свої концептуальні засади: 1) керування процесом державного управління, а не його безпосереднє здійснення; 2) надання альтернатив споживачам у виборі постачальників послуг; 3) наявність конкуренції для постачальників послуг; 4) визначення завдань, а не встановлення правил; 5) орієнтація на результат; 6) центральна роль споживача державних послуг; 7) переорієнтація державної служби з витрат на зарібок; 8) пріоритет запобігання проблемам перед їх вирішенням; 9) налагоджена співпраця між децентралізованими органами державної влади; 10) впровадження ринкових механізмів діяльності в державному секторі [6, с. 9].

Зазначимо, що, у 1980-х роках, у зв'язку із тотальною кризою систем державного управління, яке базувалося на бюрократичних та централізованих принципах, концепція менеджеризму була взята за основу в розбудові нової, більш гнучкої моделі публічного управління в умовах стрімкого економічного розвитку провідних країн світу. Так, моделі централізованого управління державою поступово замінювалися моделями місцевого самоврядування, які були більш демократичними за характером та відповідали суспільним тенденціям розвитку того історичного періоду.

Розглянувши різні підходи та практики щодо основних аспектів концепції "менеджеризм" у публічному управлінні, можна стверджувати, що особливості переходу до нового публічного менеджменту знаходять вираження в прихильності до активних дій та динамічних змін, а не стійкості, засновані на принципах децентралізації органів державної влади, які повинні бути ближче до громадянина, як клієнта, в нових критеріях ефективності діяльності системи державного управління,

орієнтованого на якість надання публічних послуг та рентабельність. Отже, якщо в класичній теорії державного управління, бюрократія та ієрархія були архіважливими елементами, то основою організації нового публічного управління є високопрофесійна команда, члени якої співпрацюють для виконання конкретних завдань відповідно до своєї сфери публічного управління, одночасно керуючись водночас загальнодержавними стратегіями розвитку. Передбачається, що в умовах функціонування нового публічного менеджменту повноваження щодо прийняття адміністративних рішень делеговані команді, яка виконує організаційні роботи та здійснює контроль відповідно до реалізованих проєктів.

Класична теорія державного управління традиційно розділяє політику та управління. Парадигма державного управління "новий публічний менеджмент" може здатися неполітичною моделлю, проте її внутрішній зміст та результати діяльності мають безпосередньо політичне значення. В теорії нового публічного менеджменту регулювання базується на ринкових, а не на адміністративних принципах. Посадові особи всіх рівнів вважають модель ринкової поведінки прийнятною. Мотивація та оцінка їх діяльності визнаються учасниками ринкових відносин. Яскравим сучасним прикладом налагодженої взаємодії між державним, підприємницьким та громадським сектором в Україні є функціонування системи публічних закупівель "Prozorro". Беззаперечним є той факт, що в концепціях нового публічного управління провідною ідеєю є здатність оцінювати всіма учасниками даного процесу управління результати діяльності державних установ центрального та місцевого рівня на засадах продуктивності, ефективності та результативності.

Слід також відмітити і той факт, що концепція "менеджеризму", яка найактивніше розвивалася та впроваджувалася у практику таких провідних країн як США, Великобританія, Нова Зеландія, Канада у 1980—1990 рр., зазнала значної критики з боку суспільства за її переважно економічну спрямованість, нею не уважалася увага до етичних та соціальних проблем, які є специфічними для публічної сфери. Проте поява та розвиток даної концепції в теорії публічного управління стала поштовхом до подальшої трансформації систем державного управління в світі.

У результаті відходу від класичного стилю державного управління та створення на засадах менеджеризму демократичної системи, яка орієнтована на задоволення суспільних потреб громадян в умовах ринкової економіки, держава змушена була шукати можливості взаємовигідного партнерства між громадським та приватним сектором. Такі можливості знаходилися, як правило в політичній площині, тому домінантною моделлю публічного управління сучасності стали політичні мережі. Публічне управління та адміністрування на засадах політичних мереж отримало назву "неоменеджеризм".

Теорія неоменеджеризму зародилася в 50—60-ті роки ХХ ст. і на перших порах набула практичного застосування в публічному управлінні США та Великобританії. Один із ідеологів неоменеджеризму, британський професор політичної науки, Родерік Родес (Roderick Arthur William Rhodes), визначає поняття "політичні ме-

Таблиця 1. Види політичних мереж

Вид політичної мережі	Характеристика політичної мережі
Політична спільнота	Політична мережа (policy communities (англ.), яка характеризується стабільними політичними відносинами, обмеженою кількістю членів, комунікацією та взаємодією, заснованою на колективній відповідальності за надані послуги. Ця спільнота часто є ізольованою від інших мереж
Професійні мережі	Політична мережа, яка визначається перевагою однієї групи індивідумів над іншою. Ці мережі переслідують інтереси певної групи та засновані на високому ступені вертикальної комунікації та взаємодії. Виокремлюють оперативні (робочі) мережі, стратегічні та персональні мережі
Міжуправлінські мережі	Мережа комунікації та взаємодії органів (представників) місцевого самоврядування між собою та органами центральної влади
Мережі виробників	Такі мережі відрізняються з-поміж інших значним впливом на економічні інтереси в політиці. У цій мережі гнучка форма членства, поширена активність щодо лобювання своїх бізнес інтересів
Проблемні мережі	Мережі, які визначаються великою кількістю учасників з низьким рівнем комунікації та взаємодії. Проблемними такі мережі є в сенсі низького ступеня активності групи, вони є більше інформативними
Інші	Мережі, які з'являються на вимогу суспільства в контексті соціальних, економічних, екологічних, політичних викликів та змін

Джерело: сформовано авторами на основі [4; 7; 8].

режі" як набори формальних та неформальних інституційних зв'язків між урядовими та іншими суб'єктами, структурованими навколо спільних інтересів у розробці та здійсненні державної політики [7, с. 34].

Характеристики політичних мереж, які відрізняють їх від інших форм діяльності у сфері публічного управління та публічного адміністрування є такі:

1) мережі являють собою структуру управління публічними справами, які пов'язують державу і громадянське суспільство;

2) політична мережа створюється для розробки взаємовигідних угод у процесі обміну наявними ресурсами;

3) у політичних мережах присутній загальний кооперативний інтерес (приватно-публічне партнерство), що відрізняє систему від ринку, де кожен учасник переслідує тільки власні бізнес-інтереси;

4) відсутні ієрархії в адміністрації, тобто всі учасники рівні з точки зору формування єдиного і спільного рішення (горизонтальні зв'язки та диверсифікація);

5) у політичних мережах діє особлива культура консенсусу;

6) політична мережа — договірна структура, яка складається з набору взаємопов'язаних, взаємодіючих елементів, функціонуючих на основі погодження правил (комунікацій).

Види політичних мереж наведені в таблиці 1.

Зростання інтересу соціологів до мережевих політичних зв'язків спостерігається з початку 1990-х років. Деякі автори вважають твердження про відокремленість мережевої форми політичних зв'язків занадто далеким від практики (Ф. Фукуяма), інші ж висловлюють думку, що академічні дискусії мають менше значення, ніж той факт, що стратеги бізнесу розробляють і використовують нову мережеву форму (М. Кастельс) [10, с. 64].

Сучасна дослідниця політичних мереж, професор політичних наук Інституту політичних наук Берлінського університету Таня Бьорцель (Tanja Borzel) вважає, що мережі слід розділяти за типом, а саме як такі, в основі яких лежить посередницький інтерес та мережі як специфічну форму управління [9, с. 136]. Таким чином, політичні мережі можуть з одного боку представляти посередницькі інтереси, що тягнуть за собою різні форми інституціалізованих взаємовідносин між державою, бізнесом та громадянським суспільством, а з іншого боку існування мереж, які відображають певний статус (соціальний, бізнесовий) або владу певних інтересів у певній галузі, може впливати на результати політики.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ

У результаті дослідження розкрито основні засади розвитку та практичного використання сучасних теорій публічного управління. Встановлено, що поява концепцій менеджизму та неоменеджеризму викликана трансформацією складних соціально-економічних систем другої половини XX ст. Стрімкий розвиток ринкових відносин в умовах прискореної глобалізації та інтеграції сприяв впровадженню ринково орієнтованих моделей в систему державного управління, що зробило її більш динамічною та гнучкою на відміну від попередньої, класичної. Концепція неоменеджеризму, окрім вище зазначеного, відображає також взаємодію громадянського суспільства і держави через політичні структури. Попри те, що концепції менеджизму та неоменеджеризму підпадають під критику в контексті її недостатньої соціальної спрямованості, вони мають суттєві переваги щодо можливостей практичного використання альтернативних ринкових та ієрархічних моделей публічного управління, які відповідають принципам децентралізації та демократії. Подальший розвиток теорій

публічного управління полягає у площині використання сучасних технологій. В цьому сенсі, цікавою перспективою подальших досліджень є такі концепції публічного управління як електронне урядування та електронна демократія.

Література:

1. Тейлор Ф. Принципи научного менеджмента. Пер. с англ. А.И. Зак. М.: Контроллинг, 1991. 104 с.
2. Klikaue, T. 2015. "What is Managerialism?" Critical Sociology. 41. (7—8): 1103—1119.
3. Sue Shepherd (2018) Managerialism: an ideal type, Studies in Higher Education [Online], 43:9, 1668—1678, available at: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/03075079.2017.1281239>
4. Pollitt, C. (1995). Justification by works or by faith? Evaluating the New Public Management, Evaluation. P. 133—154. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/135638909500100202?journalCode=evia> (дата звернення 06.01.2021 р.).
5. Петроє О. Еволюція моделі державного управління: від класичних бюрократій до врядування майбутнього / О. Петроє // Збірник наукових праць НАДУ. — 2019. — Вип. 2. — С. 92—106.
6. Поліщук В.С. Новий публічний менеджмент як посткласична парадигма державного управління: автореф. дис.. канд. екон. наук Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. наук: 25.00.01 / Віктор Степанович Поліщук; [наук. керівник Д.В. Неліпа]; Інститут законодавства Верховної Ради України. — Київ, 2017. — 22 с.
7. Rhodes R.A.W. (1997) Understanding governance: policy networks, governance, reflexivity and accountability (Public Policy & AMP; Management), Philadelphia, US. Open University, 252 pp.
8. Вінникова Н.А. Вплив політичних мереж на прийняття політико-управлінських рішень / Н.А. Вінникова // Стратегічні пріоритети. — 2013. — № 1 (26), С. 38—42.
9. Tanja A. Borzel, Karen Heard-Laureote (2009). Networks in EU Multi-level Governance: Concepts and Contributions (Jnl Publ. Pol., 29, 2, 135—152, Cambridge University Press. Printed in the United Kingdom.
10. Малишенко Л.О. Громадсько-політичні мережі як нові принципи відносин у сучасних суспільствах / Л.О. Малишенко, В.Є. Голка // Політичне життя — 2018. — № 2, С. 61—67.

References:

1. Teylor, F. (1991), Principy nauchnogo menedzhmenta [Principles of Scientific Management], Kontrolling Publ., Moscow, Russia.
2. Klikaue, T. (2015), "What is Managerialism?", Critical Sociology, [Online], vol. 41, available at: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0896920513501351> (Accessed 12 Jan 2021).
3. Shepherd, S. (2018), "Managerialism: an ideal type", Studies in Higher Education, [Online], vol. 43:9, pp. 1668—1678, available at: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/03075079.2017.1281239> (Accessed 15 Jan 2021).
4. Pollitt, C. (1995), "Justification by works or by faith? Evaluating the New Public Management", Evaluation, pp. 133—154, [Online], available at: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/135638909500100202?journalCode=evia>

[sagepub.com/doi/abs/10.1177/135638909500100202?journalCode=evia](https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/135638909500100202?journalCode=evia) (Accessed 06. Jan 2021).

5. Petroye, O. (2019), "The evolution of the model of public administration: from classical bureaucracies to the governance of the future", Zbirnyk naukovykh prats' NADU, vol. 2, pp. 92—106.

6. Polischuk, V.S. (2017), "New public management as a postclassical paradigm of public administration", Ph.D. Thesis, Public Administration, Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

7. Rhodes, R.A.W. (1997), Understanding governance: policy networks, governance, reflexivity and accountability, Public Policy & AMP; Management, Philadelphia, US.

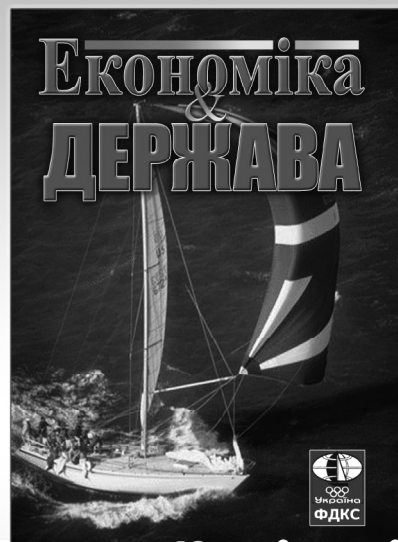
8. Vinnykova, N. A. (2013), "The influence of political networks on political and managerial decisions", Stratehichni priorytety, vol. 1 (26), pp. 38—42

9. Borzel, T. A. and Heard-Laureote, K. (2009), "Networks in EU Multi-level Governance: Concepts and Contributions", Jnl Publ., vol. 29, no. 2, pp. 135—152, Cambridge University Press, UK.

10. Malyshenko, L.O. and Golka, V.Ye. (2018), "Public-political networks as new principles of relations in modern societies", Politychne zhyttya, vol. 2, pp. 61—67.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2021 р.

Науково-практичний журнал «ЕКОНОМІКА ТА ДЕРЖАВА»

Передплатний індекс: 01751

Виходить 12 разів на рік

**наукове фахове видання України
З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ
(Категорія «Б»)**

Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643

Спеціальності — **051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.**

www.economy.in.ua

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73